Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w 2022 r.

Od dnia 1 stycznia 2012 roku obowiązuje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. 2022 poz. 447). Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustroniu został wyznaczony jako podmiot wykonujący zadania z zakresu tej ustawy. Zobowiązuje ona gminy do realizacji szeregu zadań m.in.:

A. Współfinansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej:

1) 10% - w pierwszym roku pobytu,
2) 30% - w drugim roku pobytu,
3) 50% - w kolejnych latach.

Na dzień 1 stycznia 2022 roku pomocą w formie pieczy zastępczej objętych było 46 dzieci z 29 rodzin, w tym 15 dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i 31 dzieci w rodzinach zastępczych. W przeciągu roku postanowieniami sądu pieczą zastępczą objęto 3 nowych dzieci z 3 rodzin. Wszystkie nowe dzieci zostały umieszczone w rodzinach zastępczych.

W ciągu roku 7 dzieci opuściło pieczę zastępczą:

- 4 powróciło do rodziny biologicznej,
- 1 zostało oddane do adopcji,
- 2 osiągnęło pełnoletność,

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku w pieczy zastępczej przebywało 42 dzieci z 27 rodzin, w tym 11 dzieci w placówkach opiekuńczo- wychowawczych i 31 dzieci w rodzinach zastępczych.

Na podstawie zawartych z powiatem cieszyńskim porozumień określających zasady współfinansowania pobytu dzieci z terenu naszej gminy w pieczy zastępczej, Miasto Ustroń w 2022 roku poniosło koszty w wysokości 606.744 zł.

B. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności.

Zgodnie z art. 8 w/w ustawy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych należy zapewnić wsparcie i pomoc. Pomoc udzielana jest w formie:

1) pracy z rodziną – prowadzonej przez pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny
2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka – organizowanej przez placówki wsparcia dziennego i rodziny wspierające.

W 2022 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniał dwóch asystentów rodziny jednego na umowę o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy, drugiego w formie umowy zlecenia do dnia 30.09.2022 r. . Asystenci rodziny pełnią rolę profilaktyczną w systemie wspierania rodziny poprzez całościowe wspieranie rodzin zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Kierowani są do pracy z rodzinami, w których sytuacja dziecka wymagała wsparcia zewnętrznego. Nienormowany czas

pracy asystentów odpowiadał realnym potrzebom i rytmowi życia poszczególnych rodzin objętych współpracą.

Pomocą asystentów rodziny w roku 2022 objętych było 24 rodziny, z czego 17 rodzin kontynuowało współpracę z lat poprzednich, 7 nowych rodzin, które zostały zobowiązane do pracy z asystentem rodziny postanowieniem sądu.

W 2022 roku z 11 rodzinami zaprzestano współpracy (w 3 rodzinach osiągnięto założone cele, 4 rodziny wyprowadziły się z terenu gminy Ustroń, 4 rodziny nie podejmowały współpracy z asystentem rodziny).

Na dzień 31.12.2022 wsparciem asystenta rodziny objętych było 13 rodzin.

Na terenie Miasta Ustroń działa jedna placówka wsparcia dziennego którą jest Ośrodek Pracy z Dziećmi i Młodzieżą "Można inaczej"- prowadzony przez organizację pozarządową Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Rodzinie "Można Inaczej". Ośrodek świadczy swoim podopiecznym usługi w zakresie pracy socjoterapeutycznej, pomocy w nauce szkolnej, organizacji zajęć profilaktyczno – rozwojowych, takich jak: zajęcia kulinarne, plastyczne, muzyczne, taneczne, sportowe, informatyczne oraz terapii zajęciowej. Specjaliści zatrudnieni w placówce prowadzą także poradnictwo dla rodziców dotyczących wychowania i kształcenia dzieci i młodzieży. Przy Stowarzyszeniu działa Centrum Wolontariatu, z którym współpracują młodzi wolontariusze pomagając dzieciom w nauce oraz wspomagając organizację imprez wewnętrznych i zewnętrznych na rzecz placówki. Z pomocy ośrodka w 2022 roku korzystało przeciętnie 38 dzieci miesięcznie. Ośrodek kieruje również oddziałami i klubikami we wszystkich dzielnicach Miasta Ustroń, w których prowadzi działania profilaktyczne zapobiegające różnym formom niedostosowania.

W gmina działa również placówka prowadzącą zajęcia pozalekcyjne, którą jest Świetlica dla Dzieci i Młodzieży prowadzona przez Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Rodzin „Ponad Granicami”. Na świetlicy organizowane są zajęcia w dziedzinach edukacji i wychowania, kultury i sztuki, sportu i turystyki i innych przedsięwzięć rozwijających i kształtujących uznane społecznie wartości chrześcijańskie wśród dzieci i młodzieży.

Obie placówki realizują zadania zlecone przez gminę w ramach corocznego konkursu ofert.

C. Opracowywanie i realizacja gminnych programów wspierania rodziny.

Z zadań zawartych w art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wynika obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Ustroń na lata 2022 – 2024 został uchwalony przez Radę Miasta Ustroń dnia 31 marca 2022 r. (Uchwała nr XXVI/529/2022).

Jako główny cel ustalono w nim tworzenie warunków umożliwiających realizowanie spójnego systemu na rzecz wzmacniania rodziny i opieki nad dzieckiem i rodziną. Założone w programie cele realizowane były przez szereg działań:

1. **Promowanie wartości rodziny, wzmacnianie jej potencjału rozwojowego i funkcji opiekuńczo-wychowawczej**

1.1.wspieranie lokalnych inicjatyw na rzecz rodzinnych spotkań szczególnie bezalkoholowych oraz umacniania więzi rodzinnych udział całych rodzin w różnorakich koncertach np. z okazji Dnia Matki i Dnia Ojca oraz Dnia Babci i Dziadka, Jasełkach, zabawach i zawodach sportowych, piknikach, rajdach rowerowych, kuligach, biegach na orientację, bezpłatnych wycieczkach pieszych i rowerowych z przewodnikiem, zajęciach sportowo-rekreacyjnych i szeregu innych imprez integrujących rodziny.

1.2 Wspieranie wychowawczej roli placówek oświatowych, opiekuńczych, organizacji, kościołów i innych podmiotów:

- realizowane przez organizacje pozarządowe i stowarzyszenia**:**
  - wczesne wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych, prowadzenie rehabilitacji i edukacji dzieci przez Ośrodek Edukacyjno-Rehabilitacyjno-Wychowawczy w Ustroniu,
  - zajęcia dla dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną w Środowiskowym Domu Samopomocy - Centrum Aktywności -Twórcze Odkrywanie Niezależności,
  - „Projekt Zuza" prowadzony z myślą o dzieciach i młodzieży z niepełnosprawnością, które wychowują się w rodzinach zastępczych, adopcyjnych i placówkach opiekuńczych. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych organizuje Towarzystwo Opieki nad Niepełnosprawnymi w Ustroniu.
- nauka empatii i tolerancji przez organizację pomocy słabszym i pokrzywdzonym –
  - zbiórki i akcje pomocy Ukrainie,
  - akcja „Prezent pod choinkę",
  - zbiórki darów dla Domów dziecka,
  - organizowanie zbiórek dla schronisk dla zwierząt,
  - „Dzień przyjaciela",
  - prelekcja fundacji „Brama Nadziei – Petach Tikva" z Ustronia, która zajmuje się propagowaniem idei szacunku i tolerancji dla wszystkich ludzi. Prelekcje miały na celu kształtowanie szacunku dla innych kultur i tradycji oraz rozwijanie wrażliwości uczniów na ludzką krzywdę.
  - akcja „Zakręć się" – zbiórka nakrętek dla hospicjum,
  - Światowy Dzień Zespołu Downa - celem tego dnia jest podniesienie świadomości na temat życia i potrzeb osób z zespołem Downa.
  - Tydzień życzliwości - poruszano temat życzliwości wobec innych,
  - Światowy Dzień Świadomości Autyzmu -tego dnia ludzie na całym świecie solidaryzują się z osobami dotkniętymi spektrum autyzmu ubierając się na niebiesko,

- zajęcia z udzielania pierwszej pomocy,
- warsztaty w ramach projektu „Warsztat talentów - Talenty na warsztat” - wspólnie z wychowankami Ośrodka Edukacyjno - Rehabilitacyjno- Wychowawczego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Nierodzimiu wykonywano makiety manipulacyjne i karmniki,
- Światowy Dzień Fair Play - to inicjatywa mająca na celu promocję fair play oraz wartości etycznych w sporcie i w życiu,
- "Nie zapominajmy o zapomnianych" - cel akcji: posprzątanie zapomnianych grobów i okolic cmentarzy w Ustroniu,
- akcja "I Ty możesz zostać OnkoMikołajem" - zbiórka zabawek, kolorowanek, książeczek, kredek, gier i puzzli słodyczy dla dzieci chorych na nowotwór ze śląskich szpitali,
- „Dzieci z Księżyca” - lekcja o tolerancji.

- programy, szkolenia, webinaria organizowane dla dzieci, młodzieży i rodziców nt.:
  - FALOCHRON na rzecz młodzieży województwa śląskiego jest to program wczesnej profilaktyki wobec zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży,
  - program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”,
  - ogólnopolskim programie „Akademia Bezpiecznego Puchatka”. Celem akcji jest uświadomienie i przekazanie uczniom najważniejszych zasad bezpieczeństwa w domu, w szkole, na drodze, a także w internecie.
  - Anonimowa skrzynka na sygnały - odnośnie przeciwdziałania przemocy w szkole i rodzinie,
  - Tydzień Bezpiecznego Internetu. Działania profilaktyczne pod hasłem „Działajmy razem!”. Przypomnienie uczniom istotnych kwestii dotyczących bezpieczeństwa w sieci oraz zagrożeń jakie niesie niewłaściwe korzystanie z zasobów sieciowych
  - roli dziadków w wychowaniu dzieci,
  - Organizacja Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym,
  - Ogólnopolski Turniej Wiedzy Pożarniczej „Młodzież Zapobiega Pożarom” - konkurs ma na celu m.in. popularyzację wśród dzieci i młodzieży wiedzy dotyczącej przepisów przeciwpożarowych, zasad postępowania na wypadek pożaru, praktycznych umiejętności posługiwania się podręcznym sprzętem gaśniczym, a także historii i tradycji ruchu strażackiego,
  - spotkanie z policjantem Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w Cieszynie, które przygotowało uczniów do bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym.

  - „Smak życia, czyli debata o dopalaczach” celem programu jest dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat *„dopalaczy”* i zagrożeń wynikających z ich używania.
- edukacja ekologiczna – ma na celu kształcenie i wychowywanie w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego zgodnie z hasłem „myśleć globalnie – działać lokalnie”. Edukacja ekologiczna propaguje wiedzę, umiejętności teoretyczne, praktyczne, a także rozwija wrażliwość i chęć działania na rzecz ochrony środowiska. Pozytywny i odpowiedzialny stosunek do przyrody powinien stać się trwałym elementem systemu wartości i kształtującego moralność człowieka. W 2022 roku organizowana szereg akcji realizujących te założenia, min.:
  - Programu Edukacji Ekologicznej „rePETujemy",
  - wymiana sadzonek roślin doniczkowych,
  - zajęcia pt. „Mali ogrodnicy- w teorii, praktyce i plastyce",
  - zorganizowanie wraz z Fundacją Nasza Ziemia w ogólnopolskiej akcji „Sprzątanie świata",
  - akcja „Przytul się do drzewa”, która ma na celu pokazać całej Polsce, że sprzeciwiamy się celowym podpaleniom lasów,
  - "Planeta Ziemia - nasz dom" - jak dbać o nasz dom, którym jest Ziemia,
  - szkolne akcje sprzątania najbliższej okolicy
- promowanie czytelnictwa:
  - organizacja spotkań autorskich z pisarzami,
  - z kulturą mi do twarzy – projekt mający na celu wprowadzenie uczniów w świat wartości oraz promowanie kultury,
  - konkurs biblioteczny „Jaka to książka” – należy stworzyć ilustrację do książki bez podawania tytułu tak żeby inni domyślili się o jaką książkę chodzi,
  - powiatowy konkurs "Trzy odsłony kultury" - uczniowie mogli pokazać swoje umiejętności w trzech kategoriach: konkursie literackim, recytatorskim i wokalnym
- promowanie zdrowego stylu życia przez organizację zawodów sportowych w różnych dyscyplinach, szkoleń nt. zdrowego żywienia, akcji promujących wędrówki po górach np.
  - „Włóczykije z jedynki”,
  - „Trzymaj formę”,
  - "Zdrowo żyć i aktywnym być",
  - Sportowy Kalendarz Adwentowy – sportowe wyzwanie adwentowe! wspólna aktywność dzieci i rodziców,
- kształtowanie postaw patriotycznych poprzez –
  - uroczyste obchody świąt narodowych

- udział w kampanii „BohaterON – włącz historię!”. Kampania ma na celu upamiętnienie, uhonorowanie i bezpośrednią pomoc uczestnikom Powstania Warszawskiego, edukację społeczeństwa, a także promocję patriotycznych postaw i historii Polski XX wieku.

1.3 Umacnianie więzi rodzinnych poprzez wymianę doświadczeń międzypokoleniowych podczas organizowanych różnorodnych spotkań, konkursów plastycznych, literackich

1.4 Prowadzenie pracy socjalnej ukierunkowanej na edukację rodziny zakresie prawidłowego wypełniania ich funkcji – realizowane przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ustroniu polega na wspieraniu osób znajdujących się w trudnej sytuacji i wiąże się z prowadzeniem przez pracownika socjalnego działań dwutorowych: bezpośrednich czyli ukierunkowanych na klienta i jego najbliższe otoczenie oraz pośrednich polegających na oddziaływaniu na klienta za pośrednictwem jego otoczenia, czyli środowiska w którym on funkcjonuje. Pracownik socjalny gromadzi, porządkuje, analizuje informacje i opinie o rodzinie w celu właściwego rozpoznania jej sytuacji życiowej, następnie opracowuje diagnozę sytuacji rodziny z dziećmi. Diagnoza zawiera ocenę komunikacji w rodzinie, codziennego życia rodziny, możliwości rozwojowych dzieci (stan fizyczny, zdrowotny, emocjonalny, edukacja szkolna, udział w zajęciach pozalekcyjnych). Zwraca się też uwagę na ogólne funkcjonowanie rodziców, pod kątem posiadania przez nich odpowiednich kwalifikacji, motywacji do podjęcia pracy, doświadczania przez nich trudności, uzależnień, kryzysów. Na podstawie zgromadzonych informacji wyznaczane są cele pracy socjalnej z rodziną:

- cele szczegółowe wynikają z zidentyfikowanych przyczyn trudnej sytuacji życiowej rodziny; − cele ułożone są w kolejności, w jakiej muszą być osiągane, ponieważ często bywa, że osiągnięcie jednego celu warunkuje osiągnięcie kolejnego,
- cel główny musi być tak sformułowany aby obejmował wszystkie cele szczegółowe lub określał stan, w którym zasadniczo poprawi się sytuacja rodziny.

Określa się jak osiągnięcie wyznaczonych celów wpłynie na poprawę jakości funkcjonowania rodziny, w tym na: relacje w rodzinie, funkcjonowanie społeczne, rozwój poszczególnych członków rodziny. Następnie przygotowuje się plan/projektu działania i dobiera indywidualny pakiet usług. Po czym następuje realizacja planu działań oraz monitorowanie i ocena rezultatów

2. Rozwijanie profesjonalnych form pomocy rodzinie w środowisku

2.1 zapewnienie możliwości umieszczenia każdego dziecka w przedszkolu i żłobku umieszczanie dzieci w żłobku i oddziałach przedszkolnych na terenie miasta Ustroń.

2.2 dożywianie finansowanie przez MOPS posiłków dla dzieci organizowanych w szkołach i przedszkolach, wypłata przez MOPS zasiłków celowych i świadczeń pieniężnych na zakup żywności, całoroczne dożywianie potrzebujących organizowane przez Fundację św. Antoniego.

2.3 wspieranie działań dotyczących upowszechniania informacji o uprawnieniach dla rodziny i jej członków oraz o instytucjach i formach pomocy wspierających rodzinę, a także promujących rodzinę –

- wypłaty stypendium dla uczniów, których rodzice posiadają niskie dochody,
- pomoc materialna potrzebującym,
- dowożenie do szkół uczniów zamieszkujących powyżej 3 km od szkoły,
- organizacja warsztatów dla rodziców i prelekcji z udziałem specjalistów, m.in. psychologa, pedagoga, logopedy.
- prowadzono szkolenia dla rodziców jak wzmocnić kompetencje wychowawcze, motywować do nauki i wspierać dziecko, jak pomóc dziecku w pokonywaniu problemów i trudności szkolnych.
- upowszechnianie informacji o uprawnieniach dla rodziny i jej członków oraz o instytucjach i formach pomocy wspierających rodzinę, a także promujących rodzinę min. Karta Dużej Rodziny.
- współpraca szkół i przedszkoli z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Cieszynie i kuratorem sądowym.
- poradnictwo dla rodziców dzieci z niepełnosprawnością – organizowane przez Towarzystwo Opieki nad Niepełnosprawnymi.
- udzielanie najuboższym rodzinom pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych - zasiłki celowe, okresowe, praca socjalna, pomoc rzeczowa, posiłki, poradnictwo itp.

3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży

3.1 realizacja w szkołach programów profilaktyczno-edukacyjnych na temat bezpieczeństwa, przemocy i uzależnień:

- działania profilaktyczne i interwencyjne związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie
- szkolenia on-line dla uczniów, rodziców i nauczycieli
- „W OBLICZU KRYZYSU"- Moje Bezpieczne(?) Dziecko - od bezpiecznego dorosłego do bezpiecznego dziecka czyli jak rozmawiać o kryzysie,
- spotkanie z Kierownikiem Zespołu Kuratorskiego dla Nieletnich Sądu Rejonowego w Cieszynie, który przybliżył rodzicom zagadnienia dotyczące odpowiedzialności karnej i materialnej rodziców za szkody wyrządzone przez dziecko,
- szkolenie STRES. Techniki radzenia sobie dzieci i dorosłych,
- „Studium rodzica" – cykl 8 spotkań mających na celu podniesienie kompetencji rodzicielskich,
- Szkolenie „Jak pomóc dziecku w kryzysie" – jak rozpoznać i poradzić sobie z problemem depresji, lęków, autoagresji, przemocy rówieśniczej, fobii szkolnej,

- bezpłatna pomoc certyfikowanych terapeutów w Miejskim Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym dla dzieci i dorosłych dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, cyfrowego świata, hazardu i innych rodzajów uzależnień,
- bezpłatna specjalistyczna pomoc psychologiczna dla dzieci i dorosłych.

3.2 udzielanie rodzinom, w których występuje problem przemocy i uzależnień pomocy psychologicznej i prawnej – Miejski Punkt Informacyjno-Konsultacyjny prowadzony przy Stowarzyszeniu Pomocy Dzieciom i Rodzinie "Można Inaczej" oraz nieodpłatna pomoc prawna, poradnictwo obywatelskie dla wszystkich mieszkańców Powiatu Cieszyńskiego organizowane przez Stowarzyszenie Sursum Corda.

3.3 monitorowanie terenów placówek oświatowych, placów zabaw i parków

- patrole Straży miejskiej, pracownicy placówek oświatowych.

W 2022 r. na realizację zadań wynikających z ustawy o pieczy zastępczej tj. finasowanie pobytu dzieci w pieczy oraz zatrudnienie asystenta rodziny gmina przeznaczyła 672.395 zł (w tym dotacja 2.908 zł).